



Kasvatuskeskustelujen ja kurinpidollisten toimien käyttö

Suomenkielinen perusopetus
Voimassa 17.2.2023 alkaen

Sisällys

1	Johdanto	3
2	Henkilökunnan perehdytys ja osaamisen varmistaminen .	3
3	Oppilaan velvollisuudet	4
4	Kurinpidolliset portaat	4
5	Kasvatuskeskustelut, kurinpitotoimet ja muut turvaamis- tai ojentamistoimenpiteet.....	7
5.1	Kasvatuskeskustelut	7
5.2	Kurinpitotoimet.....	7
5.2.1	Jälki-istunto.....	8
5.2.2	Kirjallinen varoitus	8
5.2.3	Määrä-aikainen erottaminen	8
5.3	Muut turvaamis- tai ojentamistoimenpiteet	9
5.3.1	Opetustilanteesta tai muusta tilaisuudesta poistaminen	9
5.3.2	Opetukseen osallistumisen epäminen	9
5.3.3	Esineiden tai aineiden haltuun ottaminen	10
5.3.4	Oikeus tarkastaa oppilaan tavarat	11
5.3.5	Kotitehtävien tekeminen työpäivän jälkeen.....	11
6	Suunnitelman seuranta ja arviointi.....	11

1 Johdanto

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden (2014) mukaan opetuksen järjestäjä vastaa kasvatukseen ja jälki-istuntoon sekä kurinpidollisia toimia koskevan suunnitelman laatimisesta. Tätä suunnitelmaa noudatetaan kaikissa Porvoon suomenkielisissä peruskouluissa. Suunnitelma pohjautuu perusopetuslain (628/1998) pykäliin 29, 35 ja 36.

2 Henkilökunnan perehdytys ja osaamisen varmistaminen

Kasvatukseen ja kurinpidollisten toimien käyttöä koskeva suunnitelma käydään läpi jokaisen lukuvuoden alussa. Koulun rehtori varmistaa, että koko henkilökunta perehtyy suunnitelmaan ja toimii sen mukaisesti. Samalla varmistetaan, että opetushenkilöstö tietää, miten kasvatukseen ja kurinpidollisten toimien käyttö kirjataan Wilman *Tuki*-välilehdelle.

Rehtori varmistaa, että koulun järjestyssäännöt perustuvat kaupungin yhteisiin järjestys- sääntöihin. Luokanopettajat tai luokanvalvojat kertaavat vuosittain koulun järjestyssäännöt yhdessä oppilaiden kanssa. Lisäksi luokanopettajat tai luokanvalvojat käyvät vuosittain läpi suunnitelman kasvatukseen ja kurinpidollisten toimien käytöstä oppilaiden kanssa oppilaiden ikä ja kehitystaso huomioon ottaen.

3 Oppilaan velvollisuudet

Oppilaan tulee osallistua opetukseen, johon hänet on otettu, jollei hänelle ole erityisestä syystä tilapäisesti myönnetty vapautusta. Oppilaan on suoritettava tehtävänsä tunnollisesti ja käyttäytyttävä asiallisesti. Oppilaan on käyttäytyttävä muita kiusaamatta ja syrjimättä sekä toimittava siten, ettei hän vaaranna muiden oppilaiden, kouluuyhteisön tai opiskeluymppäristön turvallisuutta tai terveyttä.

Oppilaan velvollisuudesta korvata aiheuttamansa vahinko säädetään vahingonkorvauslaissa. Vahingoista tulee ilmoittaa oppilaan huoltajalle tai tämän muulle lailliselle edustajalle.

Jos tekijä on varmuudella tiedossa ja yksilöitävissä, koulun opettaja tai rehtori voi kasvatuksellisista syistä määrätä oppilaan puhdistamaan tai uudelleen järjestämään oppilaan tahallaan tai huolimattomuuttaan likaaman tai epäjärjestykseen saattaman koulun omaisuuden tai tilan. Tehtävä tulee suorittaa valvotusti eikä se saa muodostua oppilaan ikä ja kehitystaso huomioon ottaen oppilaalle vaaralliseksi tai raskaaksi eikä sen suorittaminen saa kestää enempää kuin kaksi tuntia. Oppilas ei voi tehtävän suorittamisen vuoksi jäädä pois opetuksesta. Mikäli tehtävä suoritetaan oppilaan työpäivän ulkopuolella, siitä tulee ilmoittaa oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle. Tehtävän suorittaminen tulee ottaa huomioon päätettäessä muista kurinpidollisista toimenpiteistä.

4 Kurinpidolliset portaat

Opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, jossa työrauha ja opiskelun esteetön sujuminen on varmistettu. Työrauhaan voidaan vaikuttaa monilla koulun keinoilla, joista keskeisiä ovat opettajan antama ohjaus ja palaute, yhteistyö sekä yhteinen vastuunotto ja huolenpito. Pedagogisia ratkaisuja kehittämällä sekä luottamuksen ja välittämisen ilmapiiriä vahvistamalla luodaan edellytykset hyvän työrauhan rakentumiselle. Opetuksen järjestäjällä on oikeus käyttää työrauhan turvaamiseksi ja epäasiialliseen käyttäytymiseen puuttumiseksi myös kasvatust keskustelua ja erilaisia kurinpitotoimia. Kasvatust keskustelussa ja kurinpitotoimissa noudatettavasta menettelystä säädetään perusopetuslaissa.

Opetus- ja ohjaushenkilöstön päivittäinen ohjaus ja palaute ennaltaehkäisee kasvatust keskustelun ja kurinpidollisten toimien käytön tarvetta sekä toimii keinona lievään epäasiialliseen käyttäytymiseen puuttumisessa.

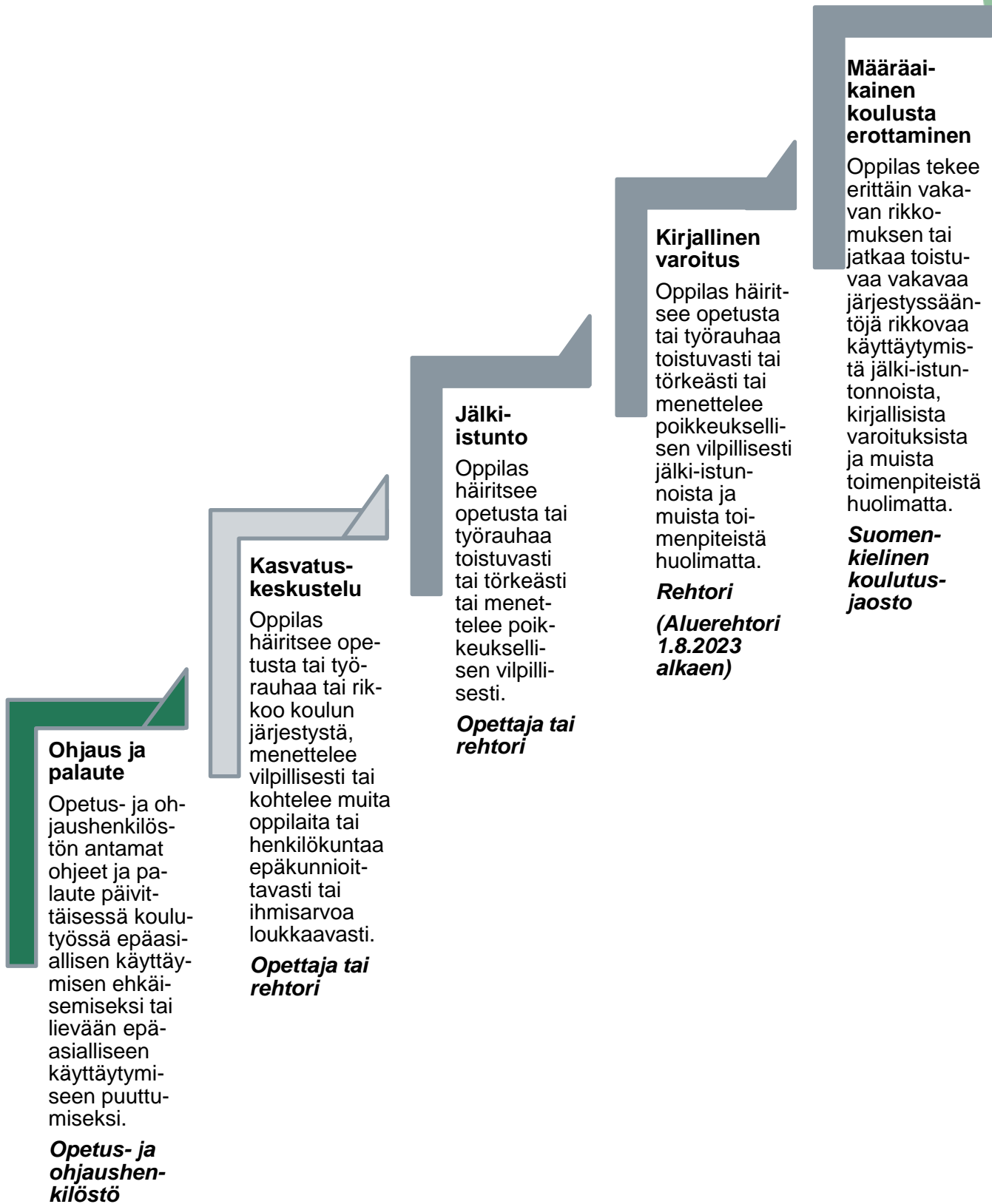
Kasvatust keskustelu on ensisijainen tapa puuttua oppilaan epäasiialliseen käyttäytymiseen, mikäli ohjaus ja palaute sekä muut pedagogiset ratkaisut eivät ole riittäviä tai rike on

riittävän suuri. Kasvatuskeskustelun tavoitteena on ohjata oppilasta ottamaan vastuuta koulunkäynnistään ja käyttäytymisestään.

Kurinpitotoimia ovat perusopetuslain mukaan jälki-istunto, kirjallinen varoitus ja määräaikainen erottaminen. Kurinpitotoimia käytetään lähtökohtaisesti silloin, kun ohjaus ja palaute sekä kasvatuskeskustelut eivät ole olleet riittäviä toimenpiteitä epäasialliseen käyttäytymiseen puuttumiseksi.

Muita perusopetuslain mukaisia turvaamis- ja ojentamistoimenpiteitä ovat opetustilanteesta tai muusta tilaisuudesta poistaminen, opetukseen osallistumisen epääminen, esineiden tai aineiden haltuun ottaminen, oikeus tarkastaa oppilaan tavarat ja kotitehtävien tekeminen työpäivän jälkeen.

Kurinpidolliset portaat kuvaavat lähtökohtaista menettelyjärjestystä kurinpidollisissa toimissa. Kurinpidollisten portaiden jälkeen on tarkennettu kurinpidollisiin toimiin liittyvät menettelytavat sekä käytössä olevat muut perusopetuslain mukaiset turvaamis- ja ojentamistoimenpiteet.



Kuvio 1. Kurinpidolliset portaat.

5 Kasvatuskeskustelut, kurinpitotoimet ja muut turvaamis- tai ojentamistoinenpiteet

5.1 Kasvatuskeskustelut

Oppilas, joka häiritsee opetusta tai muutoin rikkoo koulun järjestystä, menettelee vilpillisesti tai kohtelee muita oppilaita tai koulun henkilökuntaa epäkunnioittavasti tai heidän ihmisarvoaan loukkaavasti, voidaan ensisijaisena toimenpiteenä määrätä osallistumaan yhteensä enintään kaksi tuntia kestävään kasvatuskeskusteluun. Koulun opettaja tai rehtori määrää kasvatuskeskustelun. Huoltajalle tulee varata mahdollisuus osallistua kasvatuskeskusteluun tai osaan siitä, jos se katsotaan tarpeelliseksi.

Kasvatuskeskustelusta vastaa ensisijaisesti tilanteen kohdannut opettaja. Keskustelu järjestetään mahdollisimman pian tapahtuneen jälkeen. Kasvatuskeskustelun voi järjestää kerralla tai useammalla kerralla, mikäli huoltaja osallistuu siihen. Keskustelu voidaan pitää koulupäivän aikana tai sen ulkopuolella.

Kasvatuskeskustelussa yksilöidään toimenpiteeseen johtanut teko tai laiminlyönti yhdessä oppilaan kanssa ja tarvittaessa selvitetään laajemmin käyttäytymisen syyt ja seuraukset sekä keinot koulussa käyttäytymisen ja oppilaan hyvinvoinnin parantamiseksi.

Kasvatuskeskustelu tulee kirjata Wilmaan *Tuki*-välilehdelle. Kasvatuskeskustelun yhteydessä pohditaan tarvittaessa myös muiden tukitoimien, kuten oppilashuollollisen tuen, tarvetta.

5.2 Kurinpitotoimet

Kurinpitotoimea harkittaessa tulee aina ottaa huomioon teon laatu sekä oppilaan ikä ja kehitystaso. Samanlaisista teoista tulee tekijästä riippumatta määrätä samanlainen seuraamus, kuitenkin siten, että tekojen toistuminen voidaan ottaa huomioon raskauttavana tekijänä.

Ennen oppilaan määräämistä jälki-istuntoon, kirjallisen varoituksen antamista oppilaalle ja oppilaan määräämisaikasta erottamista on yksilöitävä toimenpiteeseen johtava teko tai laiminlyönti, kuultava oppilasta ja hankittava muu tarpeellinen selvitys. Ennen edellä mainituista kurinpitotoimesta päättämistä on myös oppilaan huoltajalle varattava tilaisuus tulla kuulluksi.

Kaikki oppilaaseen kohdistetut kurinpidolliset toimet tulee kirjata Wilmaan. Kurinpidollisten toimien käytön yhteydessä pohditaan tarvittaessa myös muiden tukitoimien, kuten oppilashuollollisen tuen, tarvetta.

5.2.1 Jälki-istunto

Oppilas, joka häiritsee opetusta tai muuten rikkoo koulun järjestystä taikka menettelee vilpillisesti, voidaan määrätä jälki-istuntoon enintään kahdeksi tunniksi. Koulun opettaja tai rehtori määrää jälki-istunnon.

Jälki-istunnossa voidaan teettää kirjallisia tai suullisia tehtäviä, harjoituksia ja tehtäviä, joiden tulee olla kasvatusta, opetusta ja kehitystä tukevia, oikeassa suhteessa oppilaan tekeen tai laiminlyöntiin sekä ikä ja kehitystaso huomioon ottaen oppilaalle sopivia. Oppilas voidaan myös velvoittaa istumaan hiljaa jälki-istunnon ajan.

Jälki-istuntoa ei voida järjestää siten, että oppilas joutuisi sen seurauksena jäämään pois opetussuunnitelman tai muun koulun toimintaa koskevan suunnitelman mukaisesta opetuksesta.

Jälki-istunto kirjataan Wilmaan *Tuki*-välilehdelle. Oppilaalle järjestetään tarvittava oppilas-huolto.

5.2.2 Kirjallinen varoitus

Oppilaalle, joka häiritsee opetusta tai muuten rikkoo koulun järjestystä taikka menettelee vilpillisesti, voidaan antaa kirjallinen varoitus. Koulun rehtori (*aluerehtori 1.8.2023 alkaen*) antaa kirjallisen varoituksen.

Kirjallisesta varoituksesta on annettava päätös. Oppilaalle on järjestettävä tarvittava oppilashuolto.

5.2.3 Määrä-aikainen erottaminen

Oppilas, joka häiritsee opetusta tai muuten rikkoo koulun järjestystä taikka menettelee vilpillisesti, voidaan erottaa enintään kolmeksi kuukaudeksi. Suomenkielinen koulutusjaosto tekee päätöksen oppilaan määräaikaisesti erottamisesta.

Kun oppilas on käyttäytynyt niin väkivaltaisesti tai uhkaavasti, että toisen oppilaan tai koulussa tai muussa opetustilassa työskentelevän henkilön turvallisuus on kärsinyt tai vakavasti vaarantunut, ja on olemassa ilmeinen vaara, että väkivaltainen tai uhkaava käyttäytyminen toistuu, määräaikainen erottaminen voidaan panna täytäntöön sen estämättä, ettei päätös ole lainvoimainen.

Määräaikaista erottamista koskevan päätöksen täytäntöönpanosta lainvoimaa vaille olevana ja täytäntöönpanon alkamisen ajankohdasta on päätettävä samalla kun määräaikaisesti erottamisesta päätetään.

Opetuksen järjestäjän tulee järjestää opetus, joka estää määräajaksi erotetun oppilaan jäämisen jälkeen vuosiluokkansa ja opetusryhmänsä edistymisestä. Erotetulle oppilaalle laaditaan opetussuunnitelmaan perustuva henkilökohtainen suunnitelma, jonka mukaan opetus toteutetaan ja oppimista seurataan. Oppilaalle ja oppilaan huoltajalle tai muulle

lailliselle edustajalle on varattava tilaisuus osallistua henkilökohtaisen suunnitelman laatimiseen.

Määräaikaisesta erottamisesta on tehtävä päätös. Oppilaalle on järjestettävä tarvittava oppilashuolto. Lisäksi oppilaan määräaikaisesta erottamisesta on tarvittaessa ilmoitettava Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen sosiaalipalveluihin.

5.3 Muut turvaamis- tai ojentamistoimenpiteet

5.3.1 Opetustilanteesta tai muusta tilaisuudesta poistaminen

Opetusta häiritsevä oppilas voidaan määrätä poistumaan jäljellä olevan oppitunnin ajaksi luokkahuoneesta tai muusta tilasta, jossa opetusta annetaan, taikka koulun järjestämästä tilaisuudesta. Rehtorilla ja opettajalla on oikeus poistaa luokkahuoneesta tai muusta opetustilasta taikka koulun tilaisuudesta oppilas, joka ei noudata poistumismääräystä. Rehtorilla ja opettajalla on myös oikeus poistaa koulun alueelta oppilas, joka ei poistu saatuaan tiedon opetuksen epäämisestä.

Jos poistettava oppilas koettaa vastarintaa tekemällä välttää poistamisen, rehtorilla ja opettajalla on oikeus käyttää sellaisia oppilaan poistamiseksi välttämättömiä voimakeinoja, joita voidaan pitää puolustettavina oppilaan ikä ja tilanteen uhkaavuus tai vastarinnan vakavuus sekä tilanteen kokonaisarviointi huomioon ottaen.

Rehtori ja opettaja voivat tilanteissa toimia yhdessä tai kumpikin erikseen. Oppilaan poistamisessa ei saa käyttää voimankäyttövälineitä. Voimakeinojen käyttöön turvautuneen opettajan tai rehtorin tulee antaa kirjallinen selvitys tapahtuneesta opetuksen järjestäjälle.

Oppilasta ei saa jättää ilman valvontaa. Opetustilanteesta tai muusta tilaisuudesta poistaminen kirjataan Wilmaan *Tuki*-välilehdelle.

5.3.2 Opetukseen osallistumisen epääminen

Rehtori voi evätä oppilaan osallistumisen opetukseen enintään jäljellä olevan työpäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen oppilaan taikka koulussa tai muussa opetustilassa työskentelevän henkilön turvallisuus kärsii oppilaan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti oppilaan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi. Rehtori voi evätä oppilaan osallistumisen opetukseen edellä mainitulla perusteella myös seuraavaksi työpäiväksi, mikäli opetuksen järjestäjä tarvitsee aikaa suunnitella oppilaan paluuta takaisin opetukseen ja tarjota oppilaalle oppilashuollon palveluita sekä tukea turvallista paluuta opetukseen.

Rehtori kertoo oppilaalle ja oppilaan huoltajille mahdollisuudesta keskustella henkilökohtaisesti oppilashuollon psykologin tai kuraattorin kanssa. Lisäksi oppilaalle on järjestettävä muu hänen tarvitsemansa tuki epäämisen aikana ja oppilaan palatessa opetukseen.

Oppilasta ei saa jättää ilman valvontaa, kun hänet on poistettu luokkahuoneesta, muusta tilasta tai koulun tilaisuudesta tai kun oppilaan opetukseen osallistuminen on evätty jäljellä

olevan ja sitä seuraavan työpäivän ajaksi. Pääsääntöisesti pyritään siihen, että oppilaan huoltaja hakee oppilaan koulusta, mikäli oppilaan osallistumisen opetukseen evätään.

Oppilaalle tehdään suunnitelma palaamisen tukemiseksi. Rehtori on yhteydessä huoltajaan ja laatii huoltajan kanssa suunnitelman oppilaan kouluun palaamisesta sekä varmistaa, että huoltajalla on oppilashuollon yhteystiedot. Oppilaalle ja oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle on varattava tilaisuus osallistua suunnitelman laatimiseen. Suunnitelma kirjataan Wilmaan.

Opetuksen epääminen kirjataan Wilmaan *Tuki*-välilehdelle.

5.3.3 Esineiden tai aineiden haltuun ottaminen

Rehtorilla tai koulun opettajalla on yhdessä tai erikseen oikeus työpäivän aikana ottaa haltuunsa oppilaalta kielletty esine tai aine tai sellainen esine tai aine, jolla oppilas häiritsee opetusta tai oppimista.

Jos haltuun otettavaa esinettä tai ainetta hallussaan pitävä oppilas koettaa vastarintaa tekemällä välttää haltuun ottamisen, rehtorilla tai koulun opettajalla on oikeus käyttää sellaisia esineen tai aineen haltuun ottamiseksi välttämättömiä voimakeinoja, joita voidaan pitää puolustettavina oppilaan ikä ja tilanteen uhkaavuus tai vastarinnan vakavuus sekä tilanteen kokonaisarviointi huomioon ottaen. Oikeus käyttää voimakeinoja koskee vain oppilaan omaa tai muiden turvallisuutta vaarantavia esineitä tai aineita sekä esineitä tai aineita, joita käytetään oppimisen tai opetuksen häiritsemiseen.

Haltuunotossa ei saa käyttää voimankäyttövälineitä. Haltuun otettu esine tai aine tulee säilyttää huolellisesti. Opetusta häiritsevä esine tai aine tulee luovuttaa oppilaalle oppitunnin tai tilaisuuden päättymisen jälkeen, mahdollisimman pian haltuunotosta. Jos on todennäköistä, että häirintä oppitunnin jälkeen jatkuu, häirintään käytetty esine tai aine tulee luovuttaa oppilaalle viimeistään työpäivän päättyessä.

Kielletyt esineet ja aineet luovutetaan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle. Jos huoltaja ei kolmen kuukauden kuluessa haltuunottoa koskevasta ilmoituksesta nouda esinettä tai ainetta, se voidaan todisteellisesti hävittää. Esineiden ja aineiden hävittäminen ja luovuttaminen tulee kirjata.

Esineet ja aineet tulee kuitenkin luovuttaa poliisille tai muulle laissa säädetylle viranomaiselle, jos oppilaalla, tämän huoltajalla tai muulla laillisella edustajalla ei lain mukaan ole oikeutta pitää niitä hallussaan. Poliisille tai muulle laissa säädetylle viranomaiselle luovutetaan välittömästi huumausaineet, ampuma-aseet, aseiden osat, patruunat, ammuksen ja kaasusumuttimet sekä räjähteet.

Esineiden tai aineiden haltuun ottaminen kirjataan Wilmaan.

5.3.4 Oikeus tarkastaa oppilaan tavarat

Opettajalla ja rehtorilla on työpäivän aikana oikeus tarkastaa oppilaan mukana olevat tavarat, oppilaan hallinnassa olevat koulun säilytystilat ja päällisin puolin hänen vaatteensa, kielletyn esineen tai aineen haltuun ottamiseksi, jolla voidaan vaarantaa omaa tai toisen turvallisuutta, jos tällaisen esineen tai aineen hallussa pito on ilmeistä ja oppilas pyynnöstä huolimatta kieltäytyy niitä luovuttamasta tai ei luotettavasti osoita, ettei hänen hallussaan niitä ole.

Oppilaalle tulee ennen tarkastusta ilmoittaa tarkastuksen syy. Tarkastusta tehtäessä on huomioitava erityisesti turvallisuus ja hienotunteisuus.

Tarkastajan tulee olla oppilaan kanssa samaa sukupuolta. Tarkastuksessa tulee olla läsnä tarkastajan lisäksi toinen täysi-ikäinen koulun henkilökuntaan kuuluva. Oppilaan pyynnöstä tarkastuksessa tulee olla läsnä hänen valitsemansa koulun henkilökuntaan kuuluva, jos tämä on saapuvilla. Tarkastuksen suorittamistavasta voidaan kuitenkin poiketa, jos se on asian kiireellinen luonne huomioon ottaen turvallisuuden kannalta ehdottoman välttämättömyyttä.

Oppilaan tavaroiden tarkastaminen kirjataan Wilmaan.

5.3.5 Kotitehtävien tekeminen työpäivän jälkeen

Opettaja voi määrätä kotitehtävänsä laiminlyöneen oppilaan työpäivän päätyttyä enintään tunniksi kerrallaan valvonnan alaisena suorittamaan tehtäviään.

Kotitehtävien tekeminen työpäivän jälkeen kirjataan Wilmaan.

6 Suunnitelman seuranta ja arviointi

Koulun yhteisöllinen opiskeluhoitoryhmä seuraa kasvatustieteellisten ja kurinpidollisten keinojen käytön suunnitelman toteutumista ja vaikuttavuutta oppilaitoksessa. Lisäksi kouluissa seurataan ja arvioidaan suunnitelmaa lukuvuosittain koulussa tehtävän laadunarviointityön sekä muun arvioinnin yhteydessä.